

Kosakkerne og den russiske Revolution.

I Anledning af „Stille flyder Don“ Anden Del.

Med Hensik paa Udsendelsen af anden Del af Michail Sjolochoffs store Kosakroman „Stille flyder Don“ skriver Magister Axel Brøe om Bogen og om de historiske Kendsgerninger, der ligger til Grund for dens Handling.

Med den største Forventning vil enhver, der har læst „Stille flyder Don“, det menneskeligt bevægende Værk med de mange festlige, koloristiske Billeder af Donkosakernes Liv hjemme i Landsbyen og ude i Verdenskrigen, have modtaget Underretningen om Udgivelsen af Fortsættelsen, det andet, men ikke sidste Bind, der i dette Foraar er udkommet i Oversættelse fra Russisk. Faa kender Kosakkerne saa godt som Michail Sjolochoff, der selv er Donkosak og selv har deltaget som aktiv Soldat i Verdenskrigen. Han kender Kosakernes strenge og stolte Traditioner som Bønder og som Krigere. Han kender deres Pligtfølelse

Kosakdrenge.

over for Sammenholdet og Sæd og Skik og deres heftige, lidenskabelige Kærlighedsliv. Han ved, hvor hurtigt de kan skifte fra Omhed til Vildskab, han kender deres lykkelige Evne til Festivitas, og han ved, hvor rørende de kan være overfor Kone og Børn og det, der kalder paa deres naturlige Beskyttelsestrang, deres Mandssind. Kosakernes Liv i Landsbyen er grundlagt paa ærværdige Traditioner, der i Hovedtrækkene følger Linjerne for en selvstændig og selvstyrende Bondebefolkning. Trods det fremmedartede i Temperamentet er der alligevel saa mange Træk i deres Livsfølelse, der er fælles med Hverdagslivet her i Landet, at man føler sig fortrolig med mange af Episoderne i Fortællingen.

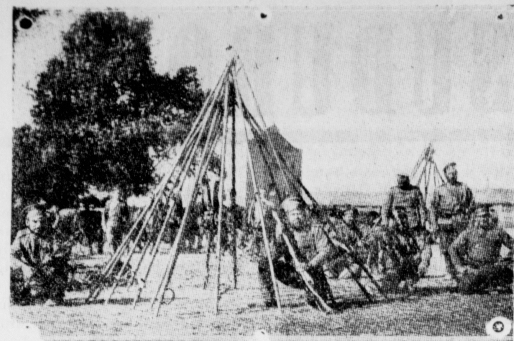
Nogle af Scenerne kunde Exner have malet.

Tag nogle af Scenerne ud af andet Bind. For Eksempel Bedstefaderens og Hustruens Glæde over den hjemvendte Soldat; eller det lille rørende Billede af Barnets søde Skyhed over for Faderen, han ikke har set længe, og som han ikke genkender i Krigsuniformen, og Faderens skælske Tilnærmelse til den lille. Exner kunde have malet dem. Der er den samme Hjemmeatmosphære af Mildhed og Indderlighed som i den gamle danske Malers mest rørende Interiører.

Men samtidig er det en moderne Bog.

Nutiden lever i den med sit voldsomste Liv.

Ogsaa i andet Bind er der Idyller, blussende Elskov, rørende Familieliv, Gilder og Vildskab og Hverdagens Hvile. Der er Skildringer af Sæd og Skik, af Klasseforskellen i Landsbyen og den Hævd, hvorefter den styres. Men noget mere er kommet til: Fortællingen om, hvorledes den nye Tids Aand, i mange Skikkelser, som Storme gaar hen over de gamle Traditioner og opløser et solidt opbygget Samfund. Der begyndes ved den russiske Vestfront i 1916, et Tidspunkt, hvor Hærens Opøsning var begyndt, og der afsluttes hjemme ved Don i Foraaret 1918, hvor en rød Kosakafdeling skydes ned af Landsbyens traditionstro hvide Kosaker. Mellem disse Begivenheder

ligger Februarrevolutionen, der bragte Czarismens Fald, og Oktoberrevolutionen, der styrkede det borgerlige Regimente og førte til en Række indbyrdes Krige. I Begyndelsen optræder mange af de Personer, vi lærte at kende i første Del. I Slutningen er adskillige af dem blevet dræbt undervejs. Der er ikke mere nogen Kosaklandsby med fælles Præg. Der er hvide Kosaker, og der er røde Kosaker, og Kosaker der ikke ved, om de er røde eller hvide. Kosaksamfundet er i Opøsning. Den sociale Revolution er undervejs og har rejst Broder mod Broder.

I Billedet af det stærke Slægtsfunds Opøsning afspejler sig det gamle klassedelte, borgerlige Samfunds langsomme Undergang, dets Ryskelser og Modstand. Det er en gripende patetisk Skildring: Det er den nye Tids Aand, som trænger sig op til Lyset fra en dyb, mørk Afgrund af Sorg eller Lidelse.

Dette er Hovedindholdet af Sjolochoffs Roman, og det er derfor, den er blevet en Verdensbog. Vor Tids Bog.

Sjolochoff har indført historiske Skikkelser i sin Bog.

Her skal ikke foretages en nærmere, kritisk Anmeldelse af dens menneskelige eller kunstneriske Værdier — andre maa tage den Opgive op — Hensigten her er i Hovedsagen at give en kort Oversigt over de historiske Kendsgerninger, der ligger til Grund for Bogens voldsomme Optrin.

Sjolochoff har haft den Dristighed at indføre historisk kendte Skikkelser i sin Roman. Her er Portrætter af Kerenkij, den veltalende Eventyrer, der svajede som et Siv for Blæsten, søgte Støtte, hvor han kunde faa den, selv hos Arbejdere, for til Slut at svigte dem i Forsøg paa at sikre det splidslagne Børgerskab Magten; af General Korniloff, den lille ildre General, der gik Stordindustriens Erinde, og som for at kunne genindføre Jerndisciplinen og Dødsstraffen i Hæren ganske stille lod Tyskerne indtage Riga. Korniloff prøvede paa at styrte Kerenkij, men hans Kosaker vendte om paa Halvvejen til Petrograd, de vilde hjem og nægtede at gaa i Borgerkrig. Her er endvidere et Portræt af den snu og dygtige Kosakhelmskaldin, der drømte om at forene alle Kosaker under et, og som derfor arbejdede sammen med baade Korniloff og Sydruslands,

Kosakomraadet. Stordindustrielle. Ogsaa han blev svigtet af Kosakkerne, der delte sig i røde og hvide Afdelinger, og dem, der blot vilde hjem til Kone og Børn og til Jorden — den elskede Jord — der var blevet forsmet under Krigen. Det er altid dristigt i en Roman at indføre virkelige Skikkelser mellem de opdigtede, fordi Forfatteren løber den Risiko, at Historien tager Magten fra Romanhandlingen. Men Sjolochoffs Dristighed er blevet lønnet med Held, hans Lykkestjerne har ikke svigtet ham. Thi for det første er jo hele Værket Historie, og for det andet behøver man ikke at have historiske Forudsætninger for at tilegne sig det. Navnene spiller ingen Rolle for Romanlæsere. De dækker kun over saa og saa mange Bevægelser, sociale, politiske og privatærgerrige Bevægelser for at komme til Magten. I dybeste Forstand er det Sjolochoffs Hensigt at vise, hvorledes Opøsningen skrider frem, fordi Kosakkerne trækker i fra saa mange Sider

og tvinges til at tage Ståndpunkt ved Begivenhedernes Magt.

Saaledes maa den Del af Romanen anskues, som er Historiekronik.

Til Forståelse af Kosakkoloniernes Forfald maa det ogsaa huskes, at Klassedelingen i Kosakomraadet var vidt fremskredet. Der var 2 Millioner Kosaker i Donomraadet, og af dem var de 1,8 Millioner Bønder. Men en halv Million af disse ejede ingen Jord. Hertil kom en Mængde indvandrede Kolonister, der ikke havde Kosakprivilegier, og disse Splittelselementer fremmede de revolutionære Tendenser i Kosakomraadet, da de Røde begyndte at husere.

Et vældigt Romanstof.

De, som har læst første Del, vil endnu tydeligt huske dens mange fængslende Skikkelser, Storbønder og Smaabønder, de gamle og unge, Kvinder og Mænd og vel særlig Grigorij og den elskovslade Pige Aksinja, der af sin heftige Natur slyngedes fra den ene Mand til den anden og satte Lidenskaberne i Bevægelse, hvor hun end færdedes. Der var Glans og Ild over disse livfyldte Skikkelser, og denne Glans og Ild er overført til andet Bind, hvor Sjolochoff følger sine elskede Kosaker gennem alle Livets Glæder og Trængsler i en haard Tid. Et vældigt Romanstof. Men yderligere interessant og som et Billede paa hele Tiden er det at følge, hvorledes disse Enkeltkikkelser af Begivenhedernes Magt slynges ud i en kaotisk Hvirvel, hvor de gaar op i en fælles Skæbne. Fællesaanden paa godt og ondt, om hvid eller rød, samler Menneskene i Grupper, der ikke tager Hensyn til Privatinteresser. Med et uforligneligt Mesterskab har Sjolochoff i Slutprinet givet et overordentligt virkingsfuldt Billede af Kollektivitetens Grusomhed og Storhed, da den røde Kosakafdeling nedskydes til sidste Mand uden Naade.

Ung Kosakpige i sin maleriske Nationaldragt.

Det er stor episk Digtning og et Epos over dem, der ofrede Naade og Barmhertighed for at være trofaste mod Fædrelands Ed, den Trofasthed, den Ed, som i Aarhundreder gjorde Kosakkerne til et selvstændigt, stolt og strengt Folk.

Axel Brøe.

Lýsingar

Føroya samvirkandi neytatrygging.

Til at krevja inn tryggingargjöld lýsir „Føroya samvirkandi neytatrygging“ hervið eftir monnum. Teir mugu taka eina heila bygd ella heila oyggj uppá seg — best um maður kann taka eina heila sýslu uppá seg. Lønin er 10% av tí, sum inn verður kraft. Menn biðjast venda sær áðrenn 1. okt. til

Carl Johan Bech, Tórshavn, kassameistari.

Fælles Ungdomsmøde.

Fælles Ungdomsmøde i Menighedshuset Torsdag den 24. ds. Kl. 8. Provst Dahl og Sekretær Christensen taler.

Høvundar og útgevarar, feløg!

Hava tit okkurt, ið tit vilja prenta, hvørt tað so eru brævørk, navnamerkir, reikningar, bókur ella bløð, størri ella smærri skriftir á føroyskum ella donskum máli, eiga tit at frengast eftir okkara prísium. Tað vil loysa seg afturat í at tit fáa slík arbeiðir bæði væl gjørd og skjótt avgreidd. Annaðkvørt skrivi ellaringið til prentsmiðu B. Z. Jensens við Skrártarsgøtu, Tórshavn, Telefon 143.

einstakur maður ella kvinna!

HAVNAR KOL- & CEMENTHANDIL

KUL

COKES

BRÆNDE

TLF. 208.

TAÐ SIGST

at eitt kilo av prentusvertu er í virði eins og eitt kilo av gulli, um hon verður nýtt til lýsingar og kunngerir.

Men tað hóskar tíverri ikki altíð. Tað veist um hvar maður ella handilsfeløg lýsa, og fyri at vera vísur í at prentunarsverta verður væl nýtt og at tað er lønandi at lýsa, eiga tygum at senda lýsingar til

„Føroya Social-Demokrat“.

Tann ið lýsir mikið, selur nóg.

Lýsið í

„Føroya Social-Demokrat“!

Útgevarar: Javnaðarmannafeløg.
Bláðstjóri við ábyrgd: H. M. Jacobsen.
Prentsmiða B. Z. Jensens, Tórshavn.